

PÉREZ SIQUIER

Col·leccions Fundación Mapfre

Carlos Pérez Siquier (Almeria, 1930-2021) és una figura fonamental de la història de la fotografia espanyola, no solament per la seva obra de més de sis dècades —que en alguns moments va avançar-se al relat que anava escrivint juntament amb els seus coetanis—, sinó també per la seva contribució a l'evolució i l'especialització del mitjà fotogràfic. Ell sempre va considerar-se un fotògraf eminentment intuïtiu i, per la seva visió i el seu compromís amb el mitjà, va convertir-se en pioner de l'avantguarda fotogràfica a Espanya.

Pérez Siquier va viure tota la vida a Almeria, la seva ciutat natal. Des d'aquesta província, llunyana i abandonada fins a l'arribada del turisme als anys seixanta, va construir una obra lliure, profundament moderna, compromesa i poètica, al marge de les modes i dels convencionalismes que imposaven els grans centres de producció com Barcelona o Madrid. Va iniciar la seva carrera documentant la vida humil del barri almerienc de La Chanca, i després va retratar, amb una mirada antropològica i irònica, amb sensibilitat i humor, el turisme de masses a les platges properes a la ciutat.

L'obra de Pérez Siquier es caracteritza per una gran diversitat de temàtiques i estètiques, a través de les quals experimenta amb la forma i el llenguatge visual per plasmar les transformacions de tot un país des del seu entorn més proper. Des dels seus inicis als anys cinquanta, quan Espanya es despertava lentament de la letargia de la postguerra, Pérez Siquier va destacar per la seva habilitat a l'hora de captar la realitat social i cultural del seu temps. Influint inicialment pel neorealisme italià, la seva primera sèrie fotogràfica al barri de La Chanca és un exemple ben clar del seu

enfocament antropològic i la seva capacitat per reflectir la dignitat dels més pobres. Sense fer-ne exhibició, però alhora sense amagar-ho, va establir un nou patró per a la fotografia documental al nostre país.

El 1950, juntament amb José María Artero, va fundar l'Agrupación Fotográfica Almeriense i més endavant la revista *AFAL*, que va ser un punt de trobada per al mitjà i un motor de l'avantguarda fotogràfica espanyola, ja que va ajudar a consolidar i difondre l'obra d'una generació extraordinària de fotògrafs en una època en què se'ls començava a reconèixer com a artistes.

A partir dels anys seixanta, Pérez Siquier va ser un dels pioners a decantar-se definitivament pel color, amb el consegüent rebuig dels col·legues de professió. Aquesta tria li va permetre explorar noves formes d'expressió i ampliar el seu repertori visual a la sèrie «Informalismes», que va suposar un trencament extraordinari. A la dècada del 1970, les seves fotografies dels banyistes ocupant desordenadament les platges d'Almeria amb l'esclat del turisme són tan avançades al seu temps que van passar força anys abans el mitjà no les va reconèixer, tot i que s'han acabat convertint en la part més coneguda de la seva obra. El treball en color de Pérez Siquier no solament va documentar un canvi social significatiu, sinó que també va demostrar la seva capacitat per innovar i adaptar-se a les noves tendències, combinant la precisió tècnica amb una sensibilitat poètica i un humor subtil. Així, la influència de l'art pop es va fer evident en imatges sorprenents que juguen amb objectes, plans o colors. Les seves darreres sèries —«Troballes» i «La Briseña»—, més intimistes, retraten paisatges i interiors que conviden al silenci i el recolliment a través d'una mirada més serena que continua reconeixent en l'aparent simplicitat del que és quotidià la profunditat d'allò extraordinari.

Eva M. Vives Jiménez

Comissària

«LA CHANCA» 1956-1962

Aquestes imatges representen l'inici del compromís fotogràfic de Carlos Pérez Siquier amb el seu entorn més proper: el barri almerienc de La Chanca. La sèrie «La Chanca», que l'autor mateix definia com un «reportatge pur», es construeix al llarg de diversos anys de visites regulars al barri, al qual s'integra com a observador respectuós i com a còmplice de la vida quotidiana. Lluny d'una mirada paternalista o sensacionalista, Pérez Siquier retrata la dignitat d'una comunitat perifèrica marcada pel subdesenvolupament, els bombardeigs i la pobresa, però també per la resistència, l'alegria i la identitat compartida. Aquestes fotografies en blanc i negre, influïdes pel neorealisme italià, capten l'espontaneïtat de les persones que viuen a les coves i les cases de La Chanca, en un entorn urbà al marge del desenvolupament turístic i econòmic de l'època. La sèrie és el testimoni d'una Espanya oblidada i una lliçó sobre com acostar-se als més desfavorits sense arrabassar-los la dignitat.

«LA CHANCA EN COLOR» 1962-1965

Després de l'impacte documental de la sèrie en blanc i negre «La Chanca», Carlos Pérez Siquier emprèn una nova aproximació al mateix barri, aquesta vegada des d'una perspectiva cromàtica que transforma el discurs visual. «La Chanca en color» no és una mera continuació, sinó una reinterpretació que abandona el to neorealista per explorar les textures, els volums i les superfícies arquitectòniques de l'entorn urbà. Les imatges capten una paleta vibrant de façanes emblanquinades, roba estesa i objectes quotidians, i anticipen un interès pel color com a eina narrativa que més endavant desenvoluparà en sèries com «Informalismes» o «La platja».

«INFORMALISMES» 1965

A la sèrie «Informalismes», Carlos Pérez Siquier abandona la figura humana per centrar la mirada en les superfícies dels murs de La Chanca. Aquestes imatges en color plasmen la superposició de capes de pintura, cartells i textures que els habitants han anat dipositant-hi al llarg del temps, convertint cada mur en una mena d'estrat arqueològic que conserva la memòria col·lectiva. La tria del color com a eina expressiva situa Pérez Siquier en diàleg amb les poètiques de l'informalisme pictòric que van dominar l'art espanyol als anys seixanta. En aquestes fotografies, el mur no és només un teló de fons, sinó que esdevé el protagonista que fa aturar la mirada de l'espectador. «Informalismes» és, per tant, una reivindicació de l'objecte i de l'espai urbà com a elements carregats de significat, capaços de narrar la transformació social i cultural d'una Espanya en transició.

«LA PLATJA» 1972-1980

Amb «La platja», Carlos Pérez Siquier fa un gir radical en el seu llenguatge fotogràfic. La sèrie, feta en color, retrata l'estiueig popular a les costes d'Almeria durant els anys setanta, en plena efervescència del turisme de masses. Aquí, el color, a més de ser un recurs estètic, es converteix en un vehicle narratiu que potencia el contrast entre tradició i modernitat, entre el que és local i el que és global. Cada fotografia és una representació quasi teatral de l'estiu a la costa. Els gestos espontanis i les poses despreocupades, els banyadors llampants, els accessoris de platja, el maquillatge o l'oli bronzejador sobre els cossos torrats al sol configuren un retrat coral d'una Espanya en plena transformació social que comença a obrir-se al turisme, al consum i a l'oci. Pérez Siquier tracta aquest nou paisatge que la societat espanyola estava construint amb un enfocament frontal a partir de la seva intuïció —sense flaix ni fotòmetre ni zoom— i una composició acurada que reforcen la sensació de teatralitat i vertebrun un univers visual que barreja humor, crítica i tendresa. «La platja» és també una reivindicació de la fotografia en color com a mitjà artístic en un moment en què els cercles acadèmics encara la menystenien. Amb aquesta sèrie, Pérez Siquier se situa com a pioner d'una estètica pop que connecta amb el llenguatge visual de l'art contemporani internacional.

«TRAMPES PER A INCAUTS»

1980-1992

Carlos Pérez Siquier culmina la seva exploració del paisatge urbà i social amb la sèrie «Trampes per a incauts». Amb una mirada crítica, lúdica i profundament estètica, el fotògraf s'allunya aquí de la figura humana per centrar-se en els objectes, els símbols i els escenaris que la societat de consum ha deixat enrere: para-sols amb escenes de cinema, ninots gegants de fira o façanes decorades amb elements *kitsch*, entre altres. Aquestes imatges, carregades d'humor i ambigüitat, ens conviden a qüestionar la realitat aparent. El que sembla quotidià es transforma, mitjançant l'enquadrament i la perspectiva, en una escena fantàstica o absurda. El fotògraf juga amb el *trompe-l'oeil* i ens proposa una lectura alternativa del món que ens envolta. En aquest sentit, s'aproxima a la sensibilitat d'autors com Luigi Ghirri, per a qui la ciutat és el pati de la imaginació. És la mirada més pop de la trajectòria de Pérez Siquier, una mirada que transforma la vulgaritat en art i la trivialitat en símbol.

«TROBALLES» 2002

La sèrie «Troballes» marca una etapa de maduresa en l'obra de Carlos Pérez Siquier, en què el fotògraf s'allunya de la crítica social explícita per endinsar-se en una exploració més introspectiva i poètica de l'entorn. Aquestes imatges, fetes en color i amb una composició acurada, capten escenes aparentment banals que, sota la mirada de l'artista, es transformen en moments de revelació estètica que conviden a mirar amb uns altres ulls tot allò que sol passar desapercebut.

«Troballes» es desenvolupa principalment en enclavaments del litoral almerienc, com el cap de Gata o Roquetas de Mar, on el fotògraf troba una geografia propícia per al joc visual i la metàfora. El color, sempre protagonista en la seva obra des dels anys seixanta, assoleix aquí una dimensió lírica i vehicula emoció i sentit.

«LA BRISEÑA» 2015-2017

«La Briseña» constitueix l'epíleg poètic de la trajectòria de Carlos Pérez Siquier, una sèrie íntima i reflexiva que el fotògraf duu a terme en els darrers anys de la seva vida, quan es replega cap a l'interior del seu *cortijo* a Benahadux, Almeria. Aquest espai, batejat com La Briseña per la brisa marina que arriba fins a la porta, es converteix en escenari i protagonista d'una mirada que ja no busca el fet social ni urbà, sinó l'essencial i l'espiritual. Les imatges, de petit format i en color, plasmen objectes quotidians, racons domèstics i jocs de llum sobre parets emblanquinades. La Briseña és, segons les paraules del mateix autor, «el retir ideal per enfrontar-me a un paisatge auster, d'espais oberts a la mirada», on la fotografia es converteix en meditació i llegat.